

– Care sunt primele imagini care vă vin în minte atunci când roștiți cuvântul „copilarie”?

– Copilăria mea a fost risipită prin mai multe locuri. Ar trebui să le descriu... De unde să încep? Și cum să fac să nu mă repet? Eram la Florești. Bunica după mamă mai trăia, o văd ca în vis, îmbrăcată mereu în negru, într-o odaie încăpătoare, luminată de o lampă cu gaz. Fusesem dat la grădiniță, dar mă eliminaseră din cauză că, iarnă fiind, trînteam fetițele în nămeți, le ridicam ploverele, le trăgeam pantalonașii și le mușcam cu sălbăticie de burtică! De unde învățasem, când văzusem așa ceva? Scandal în familie. Maică-mea umbla prin cameră și vocifera, înaltă, cu părul bogat căzînd în valuri castanii pe umerii rotunzi sub materialul ieftin al rochiei. La fund, îmbrăcăminte ei se plia dulce pe șantulețul dintre fesele evidente („cu prispă”, cum se spune la țară), intra chiar între ele, obligînd-o să se oprească și să-și potrivească poalele, puțin rușinată. Taică-meu o alinta „Lizanka, hai, Lizanka!” și-o tachina că are nume de iapă! Nu mai țin minte cum s-a rezolvat nemernicia mea. Ratasem, oricum, grădinița. Tot la Florești; sînt într-o grădină publică, lîngă o fîntînă fără ghizduri. Dau, inconștient, și feroce, și zburdalnic, brînci unei fetițe cu care mă jucam, iar ea cade în fîntînă. Maică-mea stă pe o bancă cu mama fetiței. Observă amîndouă. Mama mea sare ca din arc, cu un soi de grație de animal zvelt, și, cînd fetița revine la suprafață, cu picioarele în sus, o apucă, ha!, salvator de unul și o scoate teafără. Mama fetiței, cam tembelă, mă ia la bătaie în loc să vadă dacă îi mai suflă copilul! Iarăși scandal în familie. Devin un mic asasin, declară taică-meu, un monstru ocolit de mamicile înspăimîntate. Tip noaptea prin somn, mama mă ia ocrotitoare în brațe să dorm cu dînsa; mi-a rămas în nări, pe viață, un miros parfumat, necunoscut, de cozonac crescut bine, sățios, sau poate de altceva... Să am din copilarie doar amintiri hardcore, horror?! Ori sînt agresiv, ori suport agresivitatea altcuiva... o agresivitate ciudată, clandestină, mai ales din partea femeilor mature, coapte... La Ciceu, deja în clasa înfîi, după ce am fost trîntit de un curcan, doamna Manolache, soția fragilă și delicată a picherului, suferind permanent de boli ciudate, m-a salvat la dînsa în pat, sub o plapumă enormă, printre perne și pernute, descălțat doar, cu hainele pe mine, ca să mă încălzesc și să-mi treacă frica. Brusc părea ațipită, însă degetele ei subțiri, fierbinți, scotocitoare, gentile, atingeau cele mai intime ascunzișuri ale mele, ba mai mult, îmi dirijau palmele umede de emoție spre ceea ce aflasem de la copiii din pavilioanele C.F.R. că se cheamă „pizdă”?! Curios, copilăria mea e plină de femei ațîțitoare, nerușinîndu-se de mine, dimpotrivă, exhibînd ce aveau mai mustos și fraged, mai plapînd și floral în carnea lor bucuroasă de privirile mele naive, profund admirative, dilatîndu-mi pupilele sclipitoare și dirijîndu-mi mîinile slăbuțe spre rotunjimi de sîni cu sfîrcuri și spre buci mirobolante, aiurindu-mi sufletul inform, modelîndu-mi-l întru o veșnică adorație a concupiscentei infantil-atavice, o laudă smerită, deloc ofensivă, transformată mai tîrziu, pe la 18-19 ani, în cuvinte înșirate cîntător în versuri, idealizînd o mamă-iubită eternă, larvară, somnolentă, impură ca o mlaștină încărcată de nuferi, încolăcindu-și alene protuberanțele, pseudopodele lascive și fertile pe trupul meu bolnav de adolescent, de tînar cu mintea arsă în lecturi halucinante de absorbante, amestecîndu-mi viscerele cu substanța cărții citite, îmbibîndu-mi inima cu sîngele „personajelor”... ș. a. m. d.

– De unde vin aceste instantanee care compun „imperiul de lene calmă” al copilăriei dumneavoastră: „Pe măciulii gustoase de maci, într-a amiezii/ Urca domol cireada de buburuze roșii./ Umflați cu știr și steve se bucurau strămoșii/ Că se-mplinesc dovlecii în țarină și iezii./ Plesneau muștele-n baliği de zeamă și căldura./ Din borți pîndeau păianjeni și coropișniți rele./ Apusurile grave chifteau în bătătură/ Ca niște uriașe grămezi de pătlăgele./ Pătruși de rostul vremii și-a scurgerii aceste./ În cele șapte zile și nopți din săptămîna./ Ei așteptau să prindă ulcioarele smîntîna, Evlavioși, cu gândul la bucele nevestei./ Femeile spre toamnă le da țatele-n lapte./ În vaci creșteau vițeei și în găine ouă./ Iar uneori venită în tindă peste noapte/Năștea și Preacurata printre balerci și rouă” (Strămoșească, vol. Versuri, 1970). Poemul evocă un univers desprins parcă din poveștile spuse de bunici. Cine v-a inițiat în „misterele” lumii înconjurătoare: mama, tata, bunicii?

– Probabil atmosfera din satul de naștere al tatei, Fundurii Vechi, să-mi fi dat o asemenea viziune „strămoșească”. Am fost acolo, într-o vacanță de vară, în Basarabia, pe la vreo 18 ani, înainte de a mă îmbolnăvi de t.b.c. O lume fabuloasă! Fratele tatei era paznic la o bostănărie, pur și simplu păzea bostanii

## Emil Brumaru:

# „M-au eliminat de la grădiniță pentru că, iarna, trînteam fetițele în nămeți...”

colosali, galbeni, concentrînd în ei soarele acela de neuitat al amiezilor, îi păzea fără întrerupere, zi și noapte, ca pe o comoară! Adică dormea, toropit de samahoncă, o țuică vînată, fabricată la alambic, din surcele, sforăia lîngă dovlecii aceia ca-n basme, încît te așteptai să iasă din ei balauri duioși, cu solzii neglijent-ruginiți, roiuri de zîne date-n zambila mă-sii, vrăjitori și vrăjitoare matlasate apetisant, calărînd știuleii de porumb ai însuși Domnului Ion Creangă! Armata de verișoare (mă înrudeam cu tot satul!) dansa săltat, îmbujorată de plăcere, la orice mică înfîlnire, incitată de admiratori, chiuind scurt, răsfațat, impudic – parcă erau străpunse toate deodată și învîrtite într-o frigare uriașă, alegorică. Tractoriști comuniști și beți conduceau tractoarele lor comuniste, deh!, cu remorcile doldora de pîini cît roata, pe traiectorii putrede ca și capitalismul, în zig-zag, în bisectoare, în secante teribile cu gospodăriile vraiste, în teorema lui Pitagora! La mesele gemînd de bucate se mîncea, prețios, prune cu furculița. Stalin murise demult. Enorm, vorba bătrînului Flaub!

– Aveați prieteni imaginari – alții decît Robinson Crusoe?

– Da: Tom Sawyer, d'Artagnan, căpitanul Nemo, contele de Monte-Cristo, Arsène Lupin, hobbitul Bilbo, Svidrigailov etc. Dar mai ales am multe prietene, sau amante, sau cum vreți să le spuneți! Fetița notarului Thatcher, inubliabila Becky, cea logodită săgalnic cu Tom, păguboasa Emma Bovary, teribila Anna Karenina, isterica Nastasia Filippovna, lentă și preafrumoasa Eula a lui Faulkner, tebecista cronică și rusoaică, Clavdia Chauchat etc. Femeile lui Turgheniev mă dau gata prin posibilitatea lor de a discuta bazaconii politice, umanitare, sociale, în vreme ce coapsele le freamăta tulburător a rut prin tușișuri, pe sub mesteceni, în preajma vechilor conace cu țugui! Puști fiind, am adorat-o pe Ana de Austria, iubită regală a lui George Villiers, duce de

Buckingham. Permiteți-mi un citat din suprarelistul istorico-pueril Alexandre Dumas: „Ana de Austria avea pe atunci douăzeci și șase sau douăzeci și șapte de ani, adică era în plină strălucire a frumuseții sale. Avea un mers de regină sau de zeiță și ochi cu luciri de smarald, de o frumusețe neasemuită, cu o căutătură blajină, dar și maiestuoasă. Gura îi era mică și rumenă; deși buza de jos trecea puțin peste cea de sus, ca la toți principii casei de Austria, această gură știa să întruchipeze grația atunci cînd surîdea, dar și dezgustul neîndurător atunci cînd disprețuia. Se vorbea de pielea fină și catifelată a reginei: mîinile și brațele-i erau de o frumusețe uimitoare și toți poeții vremii le cîntau ca fără seamăn pe lume. În sfîrșit, părul, din blond cum fusese în fragedă tinerețe, era acum castaniu; îl purta foarte pudrat, în bucle ce-i încadrau fața, pe care cel mai strașnic critic ar fi dorit-o poate cu ceva mai puține dresuri, iar cel mai prețios sculptor, cu un nas ceva mai fin.” Ce mi-aș fi putut dori mai mult? I-am tras-o totuși, ca-n manele, la un bal de sîmbătă seară, chiar fostei soții a lui Athos, cea înfierată cu un crin pe umăr, datorită necredinței, groaznica Milady!

– Poeziile dvs. dezvăluie faptul că obișnuiați să vă refugiați într-o lume de inspirație livrescă (nu v-ați dezis nici la maturitate de această deprindere). De ce faceați acest lucru – din timiditate? Dintr-un exces de fantezie imposibil de înțeles de către copiii de aceeași vîrstă?

– Vă înșelați amamic! Vorbiți de „o deprindere”... ca și cum ar fi vorba de onanism! Inspirația mea, cît este, nu e livrescă. Iubesc fîntîni și țigle, case în care nu știu cine locuiește, de pe la periferia orașului, în amurg, cînd grămezi de copii se învîrt ținîndu-se de mîna și intonează muzical frînturi de versuri absurde, pîndesc îndrăgostit pompe care picură la infinit pe pietrele lustruite, garduri dărăpănite, casa memorială a lui George



Dinu Flămând, Leonid Dimov, Emil Brumaru, în anii '70



Topârceanu, mașina lui Ursachi pusă pe un soclu la Casa Pogor, penitenciarul de maximă siguranță, unde am recitat poeziile Tatiane Popovici, amanta și complicea unui ilustru pedofil american, straturile de lalele frânte de ploaie, strada Sărârie în întregime plus stradela Sărârie, stâlpii de beton ai marelor relee, tramvaiule cu reclame în limba engleză (deși nu știu o boabă!), fundaciunile discrete, podidite primăvara de liliacul înflorit, și minunata chemare de la postul de televiziune sport.ro: Țară, țară, vrem fundase!... aroma cafelei de dimineață, pe la ora patru sau cinci, deschizând computerul care scoate un țipăt sexual și îmi apare deodată coloana de pe Messenger, cu căpșoarele acelea galbene de-a pururi prezente, flacăra cu limbi albastre a aragazului, contorul de electricitate cu o rotație superbă, silențioasă, mașina de călcat de lângă monitor, da, mașina de călcat, grea, încălzită cu cărbuni...

– O figură memorabilă existentă în textele dvs. este Profira. Inegalabila servitoare a existat în realitate sau este doar un personaj la fel ca Reparata cu trei săni și două „suspine” laice sau la fel ca Glyceră? Toate îmi par „variante” ale unei singure tipologii: femeia supremă – stăpâna universului domestic, simbol al unei senzualități absolute.

– Profira era servitoarea pe care o aveau părinții mei la Belcești. Însă vaca (Lunaea) o mulgea rareori. Atunci mă lăsa să mă uit, de vis-à-vis, pe sub burta vacii, la „misterul” ei... Mai aveam ocazia și când ne suiam în podul haltei, ea urcându-se înaintea mea. Podul mă atrăgea prin funiile de ceapă atârinate de grinzi, ca și șuncile afumate... îmi închipuiam că aș putea locui acolo, singur, cu provizii din belșug, ani de zile...

– De ce atunci când vorbiți despre primele „întrezăriri” ale anatomiei feminine vă referiți îndeosebi la Profira și nu la mamă, cum ar fi firesc?

– Din cauza jenuii! În manuscrise e altfel...

– Înainte de a învăța – în studenția dvs. de medicinist – anatomia feminină, ce reprezentări fanteziste ale acesteia aveți? Le-ați transcris în poeziile dvs. (în care femeia pare a avea doar săni, șolduri, fese, coapse, picioare și alte înzeștrări inavuable)?

– Nimic nu este inavuabil la o femeie, mai ales dacă o iubești... Nu prea am avut reprezentări fanteziste, la țară fetele găsesc modalități fruste de a te iniția în tainele lor anatomice. De pildă, se scaldă goale într-un rîu... Pe acolo trecea, prin niște câmpii cu sfeclă, Bahluiul...

– După absolvirea facultății, ați profesat ani buni medicina la Dolhasca. Se știe că, de acolo, trimiteți scrisori având la expeditor următoarele date: „Îngerul Emil Brumarul/Rezervația naturală de îngeri, Dolhasca”. Ciudat este că acestea chiar ajungeau la destinatari. Nu v-ați gândit niciodată că, într-o epocă deloc favorabilă unor asemenea inițiative ludice, drumul epistolelor spre destinatari s-ar fi putut întrerupe?

– Nici nu îmi trecea prin minte!

– Consacrarea dvs. ca poet a avut loc în perioada naționalismului comunist. Cu toate acestea, volumele publicate începând cu anul 1970 sunt flagrant necomuniste. Cine sau ce v-a ajutat să dobândiți această imunitate la

comunism?

– M-a ajutat o încăpăținare crâncenă; știam de la Eminescu, Arghezi, Rilke, Baudelaire, Rimbaud etc... înțelesesem destul de devreme, de pe la vreo 14-16 ani, că poezia e altceva. Ce comunism?? Nu știam ce-i aia!

– Vi s-a cerut vreodată să scrieți la comandă? Care a fost relația dumneavoastră cu cenzura?

– Nu mi s-a cerut, era limpede că nu scriu așa... O relație de antipatie reciprocă...

– După Revoluție ați cochetat cu politica, fiind membru – din partea Partidului Alianței Civice – în Consiliul Local al Municipiului Iași. Dezvăluți-ne câte ceva despre acea perioadă. Aventura dumneavoastră politică a fost una serioasă ori un simplu capriciu?

– N-am cochetat. A fost o perioadă în care mi-am pierdut timpul într-un mod de neiertat, în loc să scriu. Mai și primeam note timpite, ca la școală, publicate în Monitorul, un ziar local. Făceam parte din Comisia pentru Cultură! Am înlesnit și câteva lucruri mai cu cap, totuși. Am contribuit la aprobarea achiziționării unui spațiu pentru librăria Humanitas, cel din Piața Unirii... Prima librărie Humanitas din provincie. Și am reușit să-l plasez pe poetul Nicolae Ionel pe post de redactor, la Editura Junimea, subvenționată de primărie la vremea aceea... Numai că Nicolae Ionel a fost dat afară, Dumnezeu știe de ce...

– V-ați construit o imagine de nonconformist sadea. Spunând acest lucru, nu mă gândesc absolut deloc la faptul că scrieți și poezie erotică. Mai interesante mi se par alte „ciudățenii” ale dumneavoastră. Dau câteva exemple: acum patru-cinci ani, aveți un cenaclu botezat (dintr-un spirit de frondă) Clubul imbecililor, la care participau numai fete istete și nostime, despre care spuneți – mitizând, probabil – că erau, (mai) toate, virgine; odată, ați însoțit într-o plimbare prin Iași o adolescentă cu „sârme în nas și în limbă, bocanci enormi și pantaloni lărgoși”, purtând în mână – ca și cum și-ar fi ținut inima la vedere – un trandafir roșu; stați de dimineață până seara pe Messenger, ca un adolescent plictisit de viața reală; legați mai ales prietenii virtuale etc. etc. Teribilismul acesta jucat, apucăturile de copil mare vă fac mai rezistent la urâtenia lumii în care trăim, vă îndulcesc singurătatea?

– E de discutat. Clubul de lectură și creație se mai numea „Conjurația imbecililor”, după titlul unei cărți scrise de un tip care s-a sinucis. A fost propus de una din eleve, Ingrid, acum studentă la actorie în Cluj. Pe Messenger nu stam chiar de dimineață pînă seara, și în fond mă cam enervează imaginea asta a mea, nu mai corespunde singurătății de acum, câteodată seacă, neproductivă... urlă pereții dacă nu urlă tu... Atunci, da, imediat după divorțul cu Tamara și plecarea ei în America (ca să mă integrez și eu, ca tot omul, în Nato!), liceenele acelea mă mai înveseleau. Citeau ca apucatele, cu o poftă nemaivăzută, una devorase pe Dostoievski integral, alta pe Cioran... Veneau câte trei-patru odată, o băgau la înaintare pe Mulatră ( că era și o mulatră, Amy), ea vorbea la interfon, dam drumul și mă trezeam invadat... Se așezau pe jos la fumat, sporovăiau, se văitau că nu sînt primite la Clubul preseii, un subsol cu băuturi și miștocăreală... Mulatra avea o vorbă pe care o repeta, alintindu-se: „Dulcile noastre mîrșăvii...” Își făceau tatuaje în cele mai imprevizibile părți ale corpului. Le duceam eu la Clubul preseii, cu mine le da voie! Mi-ai adus aminte și de Bokancel! Bokancel era o metalistă de pantaloni lărgoși, plină de lanțuri și la școală, cu mă miram cum de o lasă profii așa, zăngănea... mai și scria... Mă intrigase un ciclu de proze scurte, de poeme în proză, care purtau, toate, ca titlu, o cifră, parcă 15... Titlul nu avea nici în clin nici în mîncă cu textul! Mai tîrziu, cînd a terminat liceul, mi-a dezvăluit secretul, rîzînd spășită: reușea să aibă un orgasm la fix 15 minute?! Se pare că mai curînd și-a vopsit părul în verde, ca Baudelaire, și împrăstie linkuri în ajutorul bolnavilor incurabili. Însă majoritatea “imbecilelor”, printre care și Parașutista (sărea pe bune cu parașuta!), au devenit actrițe sau sînt pe cale... la Iași, la Cluj. Una e la Filozofie, în București și e disperată că nu are post. Zuza Junglobuza... Ce a fost a lor e a lor, nu mi-au șutit nici o carte! Cărau cu toptanul. Le strecurau de la una la alta, le citeau prin ore, pe sub bancă: Băgău, Pizdet, Critica rațiunii pure...

– Ați traversat câteva episoade depresive grave, finalizate cu „internări la balamuc”. Sunt însă unele voci care insinuează că v-ați internat la Socola doar pentru... a semăna cu Mihai Eminescu, spitalizat, la rîndu-i,

din cauza unor tulburări asemănătoare. Cât adevăr există într-o asemenea legendă?

– Mă mir că nu s-a zvonit că mi-am lipit și mustați pleoștite, ca să seamăn și mai și cu Eminescu! Tristă insinuare, amară legendă... Stam într-o rezervă cu gratii, de două persoane... Un timp a fost cu mine un fost primar din Pașcani, pentru dezalcoolizare. Era beat permanent! Aducea și mîncarea, în două găleți, felul unu într-o găleată, felul doi în cealaltă... ( Singura bolnavă simpatică era o elevă din București, de vreo 17 ani... povești cu droguri... O internaseră în Iași tocmai pentru a nu i se mai procura drogurile de prietenii binevoitori...) M-au vizitat mulți, aduceau portocale, deh, ce să faci și dîșii! Alex Ștefănescu acolo mi-a dăruit cărțoiul lui, Istoria... Dînsul s-a nimerit spre finalul celei de-a treia internări, deja mă simțeam bine... Mă plimbam prin livada de cireși în fiecare dimineață, trimeteam mesaje pe mobil lui Lucian Dan Teodorovici privind situația melcilor, cărărilor în rouă, a scorburilor descoperite... Deseori mă întîlneam în livada cu medicul meu curant, Radu Andrei; devenise tot mai îngîndurat, mai mîhnit... Avea simțul umorului cu ghiotura. Să-ți povestesc o întîmplare reală sută la sută... Bolnavii nu aveau voie să părăsească, pe la poartă, curtea spitalului. Unul din bolnavi, internat de mai multe ori, mi-a spus o altă ieșire, pe la biserică, mă rog, reușea dacă aveai noroc... Mi-a mers de vreo două ori! Mă duceam la un magazin aflat peste drum de poartă și cumpăram lenjerie, caiete cu papagali roșii pe ele, ba chiar un aparat mic de radio pe care mi-l afirmam la gît, ca Grobei, și umblam agale pe aleile mișunînd nonstop de depresive și melancolice beton, dotate la maximum. A treia oară portarul s-a prins: intram, dar nu mă văzuse ieșind! S-a luat după mine cu un bulan de cauciuc, elocvent: „Hei, șefu’, ia vino-coala!” I-am explicat că am fost medic, sînt scriitor etc. „Ba pe pizda mă-tii, șefu’”, s-a burzului el la mine, „oi fi tu Andreea Marin sau Mihai Viteazu’, să nu te mai prind, că te cotonogesc!” M-am dus amuzat la medicul meu și i-am relatat pătărană, rugîndu-l să-mi dea un bilet de voie. Și mi-a dat, amabil, caligrafiindu-l clar pe o foaie pentru rețete: „Se adeverește prin prezenta că scriitorul Emil Brumarul, fost medic, nu este nici Andreea Marin, nici Mihai Viteazul. Pentru a-i servi... etc.” Ștampilă, parafă, iscălitură, întreg dichisul. Textul îl transcriu din memorie, originalul îl are Alex Ștefănescu. Mi-a promis că îl facsimilează în ediția a doua a Istoriei... Pînă atunci risc să concurez pe Andreea Marin (ar fi o chestie!) sau pe Mihai Viteazul, vajnic, în celebritate.

– Se spune despre dvs. că aveți vocația jocului: că știți să vă jucați și că inventați jocuri ingenioase. Vorbiți-ne despre câteva dintre acestea.

– Chichirezul e că mă joc doar cînd îmi vine și-mi face plăcere! Iar jocurile presupun întotdeauna să ai și cu cine le încropi. Cam bruscă trecerea asta de la balamuc la joacă, nu credeți?

– Haideți să ne jucăm puțin, domnule Emil Brumarul. Am citit că vă place să faceți cadouri năstrușnice. Imaginați-vă care ar fi cel mai potrivit cadou pentru: Maia Morgenstern, Adriana Bittel, Elena Udrea, Mihaela Rădulescu sau Andreea Marin (la alegere), Michelle Obama, Ioana Părvulescu, Angelina Jolie, Jennifer Lopez.

– Îmi pare rău, uite că acum, așa, tam-nesam, nu mai am deloc chef de joacă. Mă foșnește și un început de gripă... Dar să nu scap ocazia de a aprecia, încă o dată, popoul formidabil deambulă prin univers de Jennifer Lopez. Mă întreb și eu dacă m-ar ține punga să-i cumpăr un cadou pe măsură! Ce părere aveți? Obligator!

– Povestea de dragoste cu fosta dvs. soție, Tamara, a intrat în mitologia vieții literare autohtone. Ce rămîne după o mare iubire, domnule Emil Brumarul?

– Rămîn versurile scrise în perioada acelei iubiri. Și experiența destul de dureros căpătată. Și mai rămîne speranța că dragostea nu e consumată niciodată, învie cînd nici nu te aștepti! Din cea veche bagi la tîrtăcuță cam cum trebuie să o protejezi pe cea nouă... A păstra o dragoste este esențial, e totul.

– Dacă ar fi să alegeți între a deveni cel mai mare poet român al tuturor timpurilor și a trăi – încă o dată – o dragoste mare, ce ați alege?

– Dar am oare posibilitatea de a alege? Nu sînt eu, vrînd-nevrînd, ales de chestii mult mai mici, derizorii? Nu-s cumva ales de facturile de plată, dement de mari ca sumă, la căldura măsurată de repartitoarele astea delirante, de exemplu?